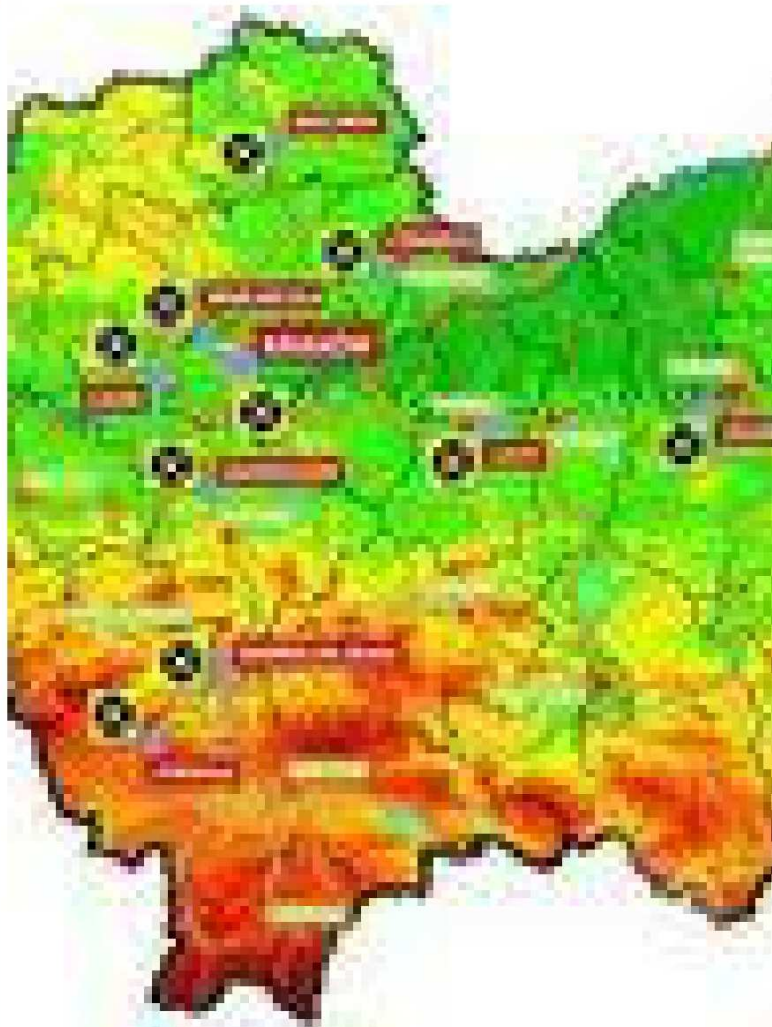

Województwo małopolskie oferuje wiele atrakcji turystycznych - stylowe zabytki, zamki, piękna przyroda i inne ciekawe miejsca. W naszym biuletynie chcemy pokazać bliskie nam miejsca, o których nasi czytelnicy być może pierwszy raz przeczytają i zechcą je odwiedzić. Zapraszamy na wycieczkę po "naszej" Małopolsce.

Inwałd - cały świat w jednym miejscu

Park Miniatur "Świat Marzeń" otwarto w maju 2007 r. Znajduje się on w małej miejscowości Inwałd w województwie małopolskim, blisko Andrychowa i Wadowic (ok. 5 km). Obecnie zajmuje powierzchnię 75.000 m². W Parku Miniatur możemy zobaczyć najważniejsze zabytki z całego świata. Wśród nich znajdziemy m.in.: Akropol, Koloseum, Krzywą Wieżę z Pizy, Bazylikę św. Piotra, Statuę Wolności, Mur Chiński, Wieżę Eiffla, Łuk Triumfalny, Big Bena czy Biały Dom. Większość miniatur zostało zbudowanych w skali 1:25, co pozwala na porównanie wielkości poszczególnych obiektów. Obok możecie zobaczyć zdjęcie z naszej wizyty w tym miejscu.

Marek Urbaniak

Pustynia... w Małopolsce

Małopolska, obdarzona przez naturę ogromną ilością atrakcji, ma jeszcze jedną niezwykle ciekawostkę: jedyną w Polsce pustynię. Położona na zachód od Olkusza, rozciąga się między miejscowościami Klucze, Chechło i Będów. Pochodzenie Pustyni Będowskiej nie jest do końca wyjaśnione. Pierwsza teoria zakłada powstanie pustyni w wyniku naniesienia piasku i żwiru w epoce lodowcowej. Inna hipoteza wskazuje, że to działalność człowieka przyczyniła się do jej powstania. Już od XIII wieku bowiem na tych terenach ludzie wycinali okoliczne lasy na potrzeby olkuskich hut srebra i łożu. I jest jeszcze trzecia

teoria: dawno, dawno temu nad tamtą okolicą przelatywał diabeł z ogromnym workiem wypełnionym piaskiem. W pewnym momencie zawadził nim o czubek kościelnej wieży, a wyspany piach utworzył pustynię. Choć piaski Pustyni Będowskiej potrafią w lecie nagrzewać się do temperatury 70 stopni Celsjusza to w sensie klimatycznym teren ten pustynią nie jest. Dlatego powiodły się podjęte w latach 50-tych i 60-tych ubiegłego wieku próby obsadzenia jej roślinnością. W efekcie każdy kto chce odwiedzić pustynię winien się spieszyć: jej obszar zmniejsza się z roku na rok.

MAGIA PODHAŁA

Podhale to kraina położona w dolinie Dunajca, zamknięta z czterech stron świata górkami pasmami, z których najważniejsze są Tatry najwyższe polskie góry. To kraina pięknych krajobrazów, starannie pielęgnowanych tradycji, kuchni, której smak na długo pozostaje w pamięci, a przede wszystkim niezwykle ludzi. Mieszkańcy Podhala, zwani góralami to ludzie twardzi jak otaczające ich skały, wytrwali i pracowici, a przy tym mocno przywiązani do własnej tradycji i kultury. Właśnie dlatego góralska dusza jest uznawana za

symbol niezależności i wolności, zwanej tu, na Podhalu ślebołą. A o tym, że Podhale to miejsce od zawsze magiczne, niech świadczą tysiące przybyszów z nizin, przez góry nazywanych cepami, którzy przyjeżdżają nie tylko po łyk świeżego górskiego powietrza, ale także w poszukiwaniu niepowtarzalnej, góralskiej atmosfery..

Wieliczka - siedziba reprezentacji Włoch

Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Obecnie kopalnia jest używana w celach: muzealnych, turystycznych oraz leczniczych (wizyta w Wieliczce szczególnie polecana jest ludziom chorującym na: astmę, alergie, oraz mającymi problem z układem oddechowym). Pod ziemią znajdują się m.in. jeziora solankowe, unikalne kaplice z rzeźbami i płaskorzeźbami wykonanymi z soli, piękna kaplica Św. Kingi, która stanowi jedną z największych atrakcji kopalni w Wieliczce. Pod ziemią dodatkowo odbywają się: śluby, bankiety, konferencje, bale sylwestrowe, koncerty i imprezy sportowe.

RÓŻNE STRONY MAŁOPOLSKI

KRAKOWSKI KAZIMIERZ

NAJAZD SMOKÓW

W czerwcu od kilku lat odbywa się ciekawa impreza w Krakowie organizowana przez Teatr Groteska - jest to parada smoków, które przybywają z całej Polski i z Norwegii, aby przejść ulicami miasta. Smoki te wykonywane są przez dzieci, które także biorą udział w paradzie jako damy dworów, rycerze. Po paradzie jury wybiera najładniejszego smoka.

W 1791 r., 19 lat po pierwszym rozbiore Polski, uchwałą Sejmu Wielkiego

Kazimierz został przyłączony do Krakowa. "Złote wieki" skończyły się z chwilą nakazania Żydom, aby opuścili centrum Krakowa i przenieśli się do Kazimierza. Wtedy powstało pierwsze żydowskie "getto". Nakaz cofnięto w drugiej połowie XIX w., ale do wybuchu II wojny światowej Kazimierz był zamieszkały głównie przez ludność żydowską.

Po 1945 r. sytuacja drastycznie się zmieniła. Holokaust przeżyło niewiele

Żydów, niewielu też powróciło do swoich domów... Kazimierz z zapomnienia wyłaniał się powoli. Dzisiaj znowu tętni życiem i należy do najczęściej odwiedzanych dzielnic Krakowa.
DOMINIKA GONDEK

NA POGRANICZU KULTUR

edynym miejscem w Polsce, gdzie zachowało się tak wiele zabytków architektury żydowskiej jest Kazimierz - dzielnica w południowo-wschodniej części Krakowa. Kazimierz, lokowany przez Kazimierza Wielkiego w 1335 r., aż do końca XVIII w. był osobnym miastem otoczonym grubymi murami. W okolicach Skałki jeszcze dzisiaj można zobaczyć fragmenty obwałowań. Pierwsze potwierdzone wzmianki o obecności Żydów w Małopolsce, właśnie w okolicach Krakowa, pochodzą z końca XII w. z kroniki Wincentego Kadłubka. Oficjalnie gmina żydowska powstała w Kazimierzu u schyłku XV w., a potomkowie Dawida utworzyli tu "Oppidum Judaeorum" (Miasto Żydowskie) - jedno z największych skupisk żydowskich w Europie oraz

ośrodek intelektualny i kulturalny znany w całym kraju. Powstanie "Oppidum Judaeorum" było związane z decyzją Jana I Olbrachta, który Żydom mieszkającym w Krakowie nakazał przenieść się do Kazimierza. Później dołączyli do nich

uciekierzy z różnych części Europy, którzy w czasach kontroreformacji, po krwawych prześladowaniach, byli zmuszeni opuścić rodzinne strony. Szacunek, jakim mieszkańcy Kazimierza darzyli nową ojczyznę, w

pełni obrazuje wypowiedź mistyka i cudotwórcy Mojżesza Isserlesa, zmarłego w 1572 r.: "Jeśli Bóg nie dał nam tego kraju za schronienie, los Izraela byłby nie do zniesienia". Grób uczonego znajduje się na kazimierzowskim kirkucie

przylegającym do XVI-wiecznej synagogi Remuh. Chociaż oba miasta oddzielał mur, sąsiedztwo wyznawców dwóch religii - żydowskiej i chrześcijańskiej - przebiegało raczej spokojnie.

Poczuj się jak prawdziwy Indianin !

Około 20 km. na południe od Tarnowa, w miejscowości Zalasowa (obok Tuchowa) znajduje się atrakcja turystyczna dla dzieci - Wioska Indiańska "Fort Wapiti". Można powiedzieć, że wioska jest muzeum, skansenem kultury Indian z Ameryki Północnej. Można tutaj zobaczyć jak żyli Indianie, zwiedzić indiańskie namioty - tipi jak również zobaczyć tradycyjne stroje indiańskie, instrumenty, różne sprzęty oraz broń jak np. łuki, słynne tomahawki, maczugi a nawet broń palną. Na dzieci czeka ponadto wiele atrakcji w postaci gier i zabaw indiańskich - strzelanie z łuku, dmuchawki, rzut włócznią, bieg po

indiańskim torze przeszkód, wyścigi na nartach indiańskich - to niektóre z nich. Chętni mogą też pomalować twarz w indiańskie wzory i nauczyć się indiańskiego tańca. Można też przywieźć własne kielbaski i usmażyć nad ogniskiem.

Wioska indiańska Wapiti to obiekt nastawiony przede wszystkim na zorganizowane wycieczki przedszkolne, szkolne i inne wycieczki grupowe, dlatego przed wizytą wymagany jest kontakt telefoniczny. Niemniej jednak prywatne osoby chcące zwiedzić wioskę też mają taką możliwość dołączając do zorganizowanej wycieczki.

Weronika Koza

Rezerwat Skamieniałe Miasto w Ciężkowicach

Jednym z miejsc w Małopolsce, które szczególnie miło zwiedzić, jest rezerwat przyrody nieożywionej w Ciężkowicach - Skamieniałe Miasto. Obejmuje on zalesiony teren około 15 ha, na którym znajdują się malownicze skałki zbudowane z piaskowca ciężkowickiego. Skały posiadają swoje nazwy i związane z nimi historie. Jest Grunwald, Czarownica, Ratusz, Piramidy, Skałka z krzyżem i inne. Istnieje kilka legend wyjaśniających pochodzenie skamieniałego miasta. Według jednej z nich zamiana w skały zostali ukarani mieszkańcy miasta za swoją chciwość lub rozwiązłość. Tak naprawdę jednak skały te narodziły się z osadów prehistorycznego dna morskiego. Początek szlaku turystycznego przez rezerwat zaczyna się nieco ponad pół kilometra od

centrum Ciężkowic na południe. Tutaj przy drodze z Tarnowa do Krynicy znajduje się parking, zaraz obok skałki Grunwald wraz z symboliczną bramą na teren parku. Obok drogi znajdują się także dwie inne skałki: Ratusz i Czarownica, położone między drogą a brzegiem rzeki Biała. Resztę skałek spotkamy podczas wędrowki szlakiem turystycznym, aż do wzgórza Skała. Przejście szlaku tam i z powrotem powinno zająć od 2 do 4 godzin. EWELINA SZAROTA

SZLAKIEM MAŁOPOLSKICH ZAMKÓW

W tym miejscu chcemy pokazać wszystkim kibicom odwiedzającym nasz region jego historyczną i często owianą tajemnicą stroną. Zapraszamy Was na wędrówkę po zamkach w Melsztynie, Dębnie i Nowym Wiśniczu.

Zamek w Dębnie i Biała Dama

Dębno to kolejna miejscowość w Małopolsce, która może poszczycić się własnym zamkiem. Zamek w Dębnie powstał w XV wieku, na miejscu starszego drewnianego grodziska. Ufundował go kanclerz wielki koronny i kasztelan krakowski - Jakub Dębiński. Zamek otoczony jest fosą, niegdyś wypełnioną wodą. Do twierdzy można się było dostać przez most zwodzony, który jednak obecnie zastąpiony jest stałym drewnianym mostem. W zamku mieści się muzeum, organizowane są różne imprezy i koncerty muzyki dawnej, a także udzielane śluby. Jeśli chodzi o wyposażenie zamku, prawie nic się nie zachowało, stąd też

większość wyposażenia wewnątrz sprowadzono z innych muzeów lub wykonano rekonstrukcje. Największą imprezą na zamku jest odbywający się we wrześniu Turniej Rycerski "O Złoty Warkocz Tarłówny". Uczestniczą w nim min. grupy rycerskie z Węgier. Legenda mówi, że jeden z Tarłów miał piękną

córkę ze złotymi warkoczami, która zakochała się w biednym dworzaninie i złożyła mu śluby wierności. Gdy ojciec się o tym dowiedział, kazał pannie wyjść za bogatego szlachcica. Ta się sprzeciwiła woli ojca, który za to kazał ją zamurować wraz z posagiem w wieżyczce

przy zamkowej sali koncertowej. Na początku XX wieku znaleziono w tym miejscu szkielet oraz złoty warkocz. Skarbu nie było. Sam warkocz w czasie wojny zaginął. Tylko czasami o północy w zamku ukazuje się Biała Dama - duch Tarłówny. Dookoła zamku i fosy biegają ścieżki zwane

"jesionową aleją", po których można pospacerować wśród drzewiastych zabytków przyrody. Napotkamy tutaj też figurę św. Kingi oraz św. Jana Nepomucena. Warto odwiedzić także położony powyżej zamku zabytkowy kościół pod wezwaniem św. Małgorzaty z XVI wieku.

Zamek w Dębnie znajduje się kilkaset metrów od trasy E4 Brzesko-Tarnów. O zamku informują już wcześniej tablice przy drodze, tak więc z dotarciem na miejsce nikt nie powinien mieć problemu.

Kacper Gondek

ZAMEK W NOWYM WIŚNICZU

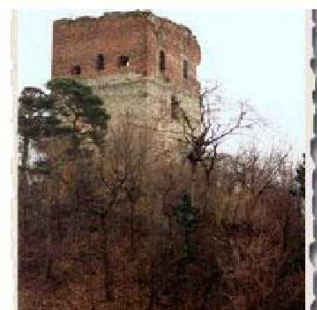

Wieś Wiśnicz od XIV wieku należała do rodu Kmitów. Piotr I, marszałek wielki koronny i wojewoda krakowski, w początkach XV wieku rozpoczął tu budowę zamku murowanego. Zyskał on wówczas kształt czworoboku z dwiema wieżami od strony południowej oraz domem mieszkalnym od strony południowozachodniej. Ostatni z rodu Kmitów, Piotr III, rozbudował zamek dostawiając dwie cylindryczne baszty oraz powiększając część mieszkalną i przekształcił w ten sposób gotycką warownię w renesansową rezydencję. W roku 1593 zamek zakupił Sebastian Lubomirski. Jego syn, Stanisław, gruntownie przebudował zamek i otoczył go nowoczesnymi fortyfikacjami bastionowym

zaopatrzonymi w kazamaty i platformy strzelnicze. Dziedziniec zamku otoczony był budynkami mieszkalnymi i ozdobiony piętrową loggią, obok zwieńczonej imponującym portalem bramy postawioną nową wieżę. Gruntownej przebudowie poddano wnętrza zamkowe. Całość nabrała charakteru pysznej, barokowej rezydencji magnackiej. Pomimo doskonałych walorów obronnych zamek poddał się Szwedom w czasie potopu bez jednego wystrzału. Jego właścicielami byli Sanguszkowie, znów Lubomirscy, Potoccy, Zamoyscy, a na koniec, w 1901 roku powrócił on do rodziny Lubomirskich herbu Śreniawa, którzy stali się jego zbiorowym właścicielem. Obecnie zamek użytkowany jest przez Muzeum Narodowe w Krakowie. DG

MELSZTYN - SIEDZIBA LELEWITÓW

Zamek na wzgórzu nad Dunajcem zbudowany został przez kasztelana krakowskiego Spycymira w 1 połowie XIV wieku na planie nieregularnym. Zamek posiadał wieżę mieszkalną, zabudowania dla służby oraz gospodarcze, otoczone murem. Nazwa zamku pochodzi podobno od położonych u jego stóp młynów (Mellstein - kamień młyński). Potomkowie Spycymira, od swej siedziby wzięli nazwisko Melsztyńskich. W XV wieku zamek stał się ośrodkiem husytyzmu w Polsce, a to za sprawą ówczesnego właściciela zamku, Spytka z Melsztyna, zwolennika husytyzmu. W XVI wieku twierdzę przejęli Jordanowie, następnie Taszyccy, Tarłowie i Lackorońscy. W 2 połowie XVI wieku rozbudowano zamek w stylu renesansowym na rezydencję magnacką.

Dobudowano kaplicę zamkową, nowe, wygodniejsze budynki mieszkalne, stajnie i spichlerz. Na dziedzińcu wykopano studnię. Warownia oparła się atakom Szwedów. Zniszczona została w czasie walk konfederatów barskich z wojskami carskimi około 1772 roku.

Zachowały się fragmenty murów ścian i wieży oraz fosa.

Kacper Gondek

SPORTOWA STRONA MAŁOPOLSKI

Kibicowanie jest dla wszystkich!

Przygotowując się na zbliżające się Mistrzostwa Europy pragniemy podzielić się z Czytelnikami naszymi doświadczeniami z wizyt na stadionie tarnowskiej Unii. Jako kibice tarnowskich Jaskółek mieliśmy okazję poczuć atmosferę stadionu. Zabieramy Was również w inne sportowe miejsca Małopolski.

SZKOLNI KIBICE

Szkolni Kibice to projekt Unii Tarnów - Żużlowej Sportowej Spółki Akcyjnej, której celem jest promowanie kulturalnego dopingu oraz propagowanie sportu żużlowego wśród uczniów szkół z regionu tarnowskiego. Nasza szkoła, tj. ZSPiP we Wróblowicach, dwukrotnie wspierała wysiłki Naszych żużlowców: w meczu 5 czerwca: Tauron Azoty Tarnów kontra Unia Leszno oraz 12 czerwca Tauron Azoty Tarnów kontra Marma Rzeszów. Obydwa mecze zakończyły się zwycięstwem tarnowskich Jaskółek. W ramach udziału w projekcie Szkolni Kibice uczniowie bezpłatnie oglądają mecz żużlowy, podczas którego specjalna komisja ocenia ich doping. Mają również możliwość uczestnictwa

w imprezach towarzyszących np. koncertach, pokazach sportowych, konkursach, spotykają się z zawodnikami, wykonują wspólne zdjęcia, otrzymują autografy. Lecz uczniowie najbardziej cenią sobie sport na żywo i emocje jakie wywołuje obecność na takich zawodach. Oto wypowiedź jednej

z uczennic dopingujących zespół Unii Tarnów: Po wyprawie na żużel jestem zachwycona i coraz bardziej interesuje się tym sportem. Przed wstępem na trybunę nie znałam nawet nazwisk żużlowców - teraz znam. Ten sport naprawdę mnie wciągnął. Na żużlu najlepsze jest

kibicowanie. Czujesz, że jak krzyczysz i dopingujesz, lepiej jadą nasi zawodnicy. Chciałabym częściej jeździć na żużel i kibicować.

Nasza szkoła została dwukrotnie doceniona przez jury jako najlepiej dopingująca szkoła. W nagrodę otrzymaliśmy upominki od sponsorów meczu. Nasza Szkoła miała

możliwość promocji i prezentacji własnych osiągnięć poprzez informacje zamieszczone na stronie internetowej klubu prasie, telewizji, programach zawodów oraz komunikatach spikera w czasie meczu. Na uwagę zasługuje duże zaangażowanie rodziców, którzy chętnie włączyli się w projekt, organizując transport dzieci. Przyczyniło się to do

rozwoju pięknej idei międzypokoleniowego dopingowania sportowego. Wszystkich zainteresowanych naszymi sukcesami oraz zawodami żużlowymi odsyłam na stronę internetową www.unia.tarnow.pl zakładka Szkolni Kibice oraz do obejrzenia zdjęć w galerii.

Dominika Gondek

Jaworzyna Krynicka perełka wśród stoków narciarskich

Jaworzyna czaruje już w trakcie wjazdu kolejką gondolową na wysokość 1114m. Wyjątkowa przyroda - fauna i flora, wiele niespodzianek i osobliwości oraz zagadkowych miejsc nie tylko dla najmłodszych - do odkrycia na nowej przyrodniczej ścieżce edukacyjnej. Dla łakomych aktywnego wypoczynku możliwości

szusowania rowerem po paśmie Jaworzyny. Świetnie przygotowane szlaki turystyczne o różnym stopniu trudności. Mnóstwo miejsc na zabawę dla najmłodszych, opalanie i wytęskniony wypoczynek i relaks.

Wielka Krokiew to największa skocznia narciarska w Polsce. Obiekt usytuowany jest na północnym zboczu góry Krokiew. Została uroczystie otwarta 22 marca 1925 roku. Skocznia jest ceniona przez zawodników, ponieważ mimo swoich dużych rozmiarów, jest bardzo bezpieczna i umożliwia oddawanie dalekich skoków. Wysokość obiektu to 134 metry. Aktualny rekord wynosi 140,5m i został

ustanowiony w 2010 roku podczas zawodów Pucharu Świata przez Szwajcara Simona Ammanna. Krokiew stała się nieodłącznym punktem w planach zwiedzania turystów, którzy odwiedzają Zakopane. Jest to często pierwsze miejsce, do którego udają się po przyjeździe do miasta. Ze szczytu skoczni roztacza się zapierający dech w piersiach widok na całą okolicę.